

Надія Зінч

ПРАЦЯ Г. Г. ВАЩЕНКА У СЕЛИЩІ БІЛИКИ

Григорій Григорович Ващенко – відомий український педагог, просвітитель, викладач. Коли я розпочала навчатися в педагогічному університеті на фізико-математичному факультеті, я дізналася, що Григорій Григорович працював у моєму рідному селищі – в Біликах. Як говорив сам педагог, “це був найактивніший період у моєму житті” [1]. Мені стало цікаво, проте навіть трохи соромно за те, що я не знала таких важливих фактів з історії рідного краю.

Як виявилось, це й не дивно. Літератури на цю тему досить мало, хоча записи про діяльність Г. Г. Ващенко в цьому напрямку трапляються нерідко. Навіть у музеї селища та в музеях шкіл можна знайти лише поодинокі згадки. Тому моєю метою стало узагальнити спогади самих студентів Григорія Григоровича про нього та про педагогічні курси імені Б. Грінченка в Біликах.

Відомо, що після арешту та звільнення у 1919 р. Г. Ващенко працював в учительській семінарії на Шведській горі у Полтаві. Та з приходом червоних і з ліквідацією семінарії педагогу довелося змінити місце роботи.

У 1921 р. Г. Ващенко за клопотанням студентів виїхав у містечко Білики Кобеляцького повіту, куди було перенесено згадану семінарію. Там він намагався зробити з учительської школи в Біликах справжню українську педагогічну школу, що готувала б учителів-патріотів, міцно пов'язаних з селом, які б добре володіли знаннями і педагогічною технікою [1]. Сучасники згадують, що переїхав Г. Г. Ващенко разом з дружиною Оксаною Іванівною, дочками Наталею, яка навчалася також на курсах, і Оксаною, школяркою. Також разом з Наталею навчались і

племінники Григорія Григоровича чи, може, Оксани Іванівни: Віктор і Всеволод.

Молодь 20-х років була дуже жадібною до знань. Одна із студенток, Марія Шевченко, згадує, що вона разом із подругами пройшли 45 кілометрів з Царичанки до Біликів, аби навчатися на педагогічних курсах. Ще вона розповідала про зустріч з високим огрядним чоловіком, у домашньому костюмі з сивого полотна, босим, круглоголовим, з доброю посмішкою. Як потім виявилось, це й був сам професор.

Невдовзі за ініціативою Григорія Григоровича студенти розпочали готувати оперу “Запорожець за Дунаєм”. Згодом поставили невеликі вистави “На перші шулі”, уривки з “Наталки Полтавки”, “Сватання на Гончарівці”, а найчастіше давали безкоштовні концерти. Сам педагог бував на кожній репетиції, записував те, що, на його думку, було зроблено не зовсім правильно. Делікатно, наодинці давав поради режисерові.

З ініціативи педагога Г. Ващенка мешканці с. Білики побудували дерев'яний балаган для концертів і вистав, який вмщував понад триста глядачів. Тож не дивно, що на наступне літо до селища приїхала група артистів з режисером Дем'яном Івановичем Козачківським. Він давав високу оцінку виставам та концертам студентів [3].

Дійсно, діяльність Г. Ващенка в Біликах була дуже активною. Він заснував літературний гурток, де читав свої власні поетичні та прозові твори. Навчав учнів гарно декламувати, надавав цьому вмінню великого значення. Закликав студентів до власної літературної творчості. Григорій Григорович умів побачити у людині природний талант і давав поштовх до його розвитку, завжди допомагав порадою [2]. З часом Білицька школа стала культурним осередком. Було організовано природничий музей, лекції, концерти, які часто відвідувало місцеве населення. Щотижня влаштовувалися педагогічні конференції, які стали важливим засобом пропаганди ідеї нової трудової школи.

На заняттях студенти під керівництвом Оксани Іванівни застосовували методику Монтесорі для навчання грамоти. Сам же Г. Ващенко викладав педагогіку і психологію за власними підручниками.

Особливо слід підкреслити наукову роботу з експериментальної психології та педагогіки, яку, крім Г. Г. Ващенка здійснювали й трое викладачів цієї школи, що мали вищу освіту, а також ще сім учителів із середньою освітою (що було для того часу досить високим рівнем). Це дозволило поряд з лекційним використовувати в роботі й лабораторний метод. Результати досліджень подавалися в діаграмах і таблицях [1].

У 20-тих роках ХХ ст. під керівництвом Г. Г. Ващенка у Біликах було створено організацію “Просвіта”. У самому селищі було організовано групу неписьменних, а ще дві групи вели студенти педкурсів на хуторах. За три роки все населення в Біликах і навколишніх хуторах навчилося читати і писати [3].

Знання таких важливих фактів з історії рідного краю необхідне для виховання в дітей любові та поваги до своєї Батьківщини. Тому я вважаю, що в школах Біликів варто провести роботу для інформування учнів про діяльність видатних людей на території селища.

Список використаної літератури

1. *Василенко В. Г. Г. Ващенко і Білики / В. Василенко // Духовно-моральна парадигма творчості Григорія Ващенка: матеріали пед. конгресу, присвяч. 130 роковинам від дня народж. проф. Григорія Ващенка, 22-23 квітня 2008 р. / Полтав. нац. пед ун-т ім. В. Г. Короленка. – Полтава, 2008. – Ч. 2. – С. 78-82.*
2. *Гентош О. Було колись у Біликах: [про життя та діяльність вченого-педагога Г. Ващенка] / О. Гентош // Освіта. – 1996. – №73-74. – С. 6.*
3. *Шевченко М. Педкурси у Біликах: спогади про свого вчителя і вихователя професора Г. Ващенка / М. Шевченко // Освіта – 1997. – №76-77. – С. 3.*